



## **ГРАД СКОПЈЕ**

**ПРЕДЛАГАЧ:** Градоначалник на Град Скопје  
Данела Арсовска

**ИЗГОТВУВАЧ:** Сектор за јавни дејности  
Одделение за социјална, детска и  
здравствена заштита

**ПРЕТСТАВНИК:** Тања Балаќ  
Раководител на  
Сектор за јавни дејности

### **ПРЕДЛОГ – ПРОГРАМА**

**за активностите во областа на социјална, детска и здравствена заштита,  
во град Скопје, за 2022 година**

**Скопје, декември 2021 година**

Врз основа на член 36 од Законот за локалната самоуправа (“Службен весник на РМ” бр. 5/02) и член 10 став 1 точка 8 алинеја 1 од Законот за градот Скопје (“Службен весник на Република Македонија” бр. 55/04) а во врска со член 11 став 1 алинеја 7 од Законот за социјална заштита (“Службен весник на Република Северна Македонија” бр. (104/19, 146/19, 275,19, 302/20,311/20 и 163/21), Советот на Град Скопје, на \_\_\_\_\_ седница, одржана на\_\_\_\_\_. 2021 година, донесе

## **ПРОГРАМА**

**за активностите во областа на социјална, детска и здравствена заштита,  
во град Скопје, за 2022 година**

### **I. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА**

Главна цел на Програмата за активностите во областа на социјална, детска и здравствена заштита, во град Скопје е да предложи форми на социјална и здравствена грижа и да одреди приоритети во решавањето на истите во рамките на своите законски овластувања за добробитта на своите граѓани, земајќи ги во предвид различните потреби и интереси на жените и мажите, девојчињата и момчињата. Програмата се темели на начелата за еднаквост, недискриминација и почитување на човековите права и истата директно придонесува кон имплементација на обврските кои произлегуваат од меѓународните, националните и локалните документи во овие области. Приоритетите и мерките на програмата ќе бидат определени врз основа на анализа на состојбите на целокупната сфера на социјалното живеење и идентификуваните проблеми во неа. Притоа во анализата особено внимание ќе се посвети на проблемите и искуствата со кои се соочуваат различните категории и групи на граѓани, особено жените.

### **II. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА**

Предмет на оваа Програма се активности кои ќе се реализираат во текот на 2022 година, а преку кои ќе се имплементираат надлежностите на Градот Скопје, во областа на социјална, детска и здравствена заштита. Во рамките на своите надлежности во областа на социјалната заштита Градот има право да:

1. Донесува развојни програми за социјална заштита;
2. Основа јавни установи за социјална заштита;
3. Развива вонинституционални форми за социјална заштита;
4. Реализира социјални програми во соработка со останатите сегменти на јавниот сектор, приватниот сектор, меѓународните и невладините организации.

### III. ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА

Со Програмата се предвидува фокусот на активностите на Градот Скопје, во областа на социјална, детска и здравствена заштита, да биде насочен кон остварување на пет приоритетни цели кои треба да придонесат за унапредување на социјалната и здравствената заштита на граѓаните:

1. Остварување социјална заштита на лица со попреченост;
2. Остварување социјална заштита на лица засегнати од злоупотреба на дрога;
3. Општествено вклучување и социјални услуги за ранливите категории на граѓани;
4. Еднакви можности на жените и мажите, недискриминација, поттикнување и развој на лични и општествени вредности и
5. Унапредување на здравствена заштита.

#### **ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ - 1**

#### **✓ Остварување социјална заштита на лица со попреченост**

##### **Цели:**

- Подобрување на квалитетот на живеење на лицата со попреченост и создавање услови за независен живот земајќи ги во предвид родовите разлики и разликите пол и возраст;
- Олеснување на движењето и физичката комуникација во заедницата на лицата со потешка телесна инвалидност на кои заради движење им е потребна инвалидска количка и лица со тешки моторни пречки, поголема мобилност како и можност за нивна социјализација;
- Остварување на полесен пристап на лицата со попреченост до училиштата и факултетите, нивно вклучување во редовниот образовен процес и обезбедување на самостојност и независност на движењето;

##### **Активности:**

- Соработка со Јавното сообраќајно претпријатие – ЈСП Скопје и Здруженијата на граѓани во кои членуваат лица со попреченост, во насока на:
  - координација на превозот на студенти и ученици со попреченост, од домовите до образовните институции за време на учебната година;
  - координација на превозот со посебно адаптирани возила на лицата со потешка телесна инвалидност на кои заради движење им е потребна инвалидска количка и лица со тешки моторни пречки;
  - обезбедување адаптирани возила за превоз на лица со потешка инвалидност, по пат на донации или набавка;
  - групен превоз на пензионери и лица со попреченост на дестинации на подрачјето на Град Скопје и територијата на Република Македонија;

- активности за поддршка на придружниците на лицата со попреченост, помеѓу кои како мнозинство се јавуваат жените со цел подобро социјално вклучување и економско зајакнување на истите;
- Прилагодување на пешачки патеки и пристапи до и во објекти;
- Изградба на инклузивни игралишта за деца на јавен простор;
- Унапредување на пристапноста за лицата со попреченост во училиштата и културните институции кои се во надлежност на Град Скопје;
- Субвенционирање на електромоторни погони (додатоци) за инвалидски колички на лица со попреченост во соработка со Македонија Мобилност Македонија.
- Реализирање на програма за обезбедување бесплатен паркинг за лица со попреченост во соработка со ЈП Градски паркинг;
- Реализирање на Програма за повластено користење на јавниот градски превоз на подрачјето на Град Скопје, од страна на лица со попреченост, во 2022 година;

#### **Извори на средства:**

Буџет на Град Скопје за 2022 година

Програма В2– средства во износ од 80.400.000 денари.

### **ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ - 2**

#### **✓ Остварување социјална заштита на лица засегнати од злоупотреба на дрога**

#### **Општа цел:**

Координиран и синхронизиран пристап во локалната заедница за да се обезбеди намалување на достапноста на дроги, намалување на бројот на лица кои започнуваат да користат дрога, развивање на здравствени и социјални сервиси кои ќе обезбедат достапен и ефикасен третман и грижа за лицата кои користат дроги, како и намалување на штетите од користењето на дроги.

#### **Активности:**

- Поддршка на Дневниот Центар за рехабилитација и ресоцијализација на корисниците на дрога и нивните семејства;
- Поддршка на Советувалиште за превенција од употреба на дрога кај средношколската популација во град Скопје;
- Поддршка на активности на Дневен центар за намалување на штети од злоупотреба на дроги (активноста е опишана во приоритетот: Општествено вклучување и социјални услуги);
- Воспоставување координација и соработка меѓу организациите и институциите во Град Скопје кои работат на справување со проблемот на злоупотреба на дроги;

#### **Извори на средства:**

Буџет на Град Скопје за 2022 година

Програма В2 - средства во износ од 3.000.000 денари.

## **ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ - 3**

### **✓ Општествено вклучување и социјални услуги**

Поддршка на Програми, сервиси и услуги на дневни центри за деца на улица, деца без родители и родителска грижа, деца кои се нашле во социјален ризик, еднородителски семејства, спречување на семејно насилство, лица кои употребуваат дроги, лица со попреченост, бездомни лица, стари лица и други.

#### **1. Поддршка на двата Дневни центри за лица со интелектуална попреченост, над 18 години – “ПОРАКА“**

##### **Цели:**

- Остварување социјална грижа и подобрување на квалитетот на живеење на лицата со интелектуална попреченост на возраст над 18 години;
- Остварување и унапредување на човековите права на лицата со интелектуална попреченост во граѓанското општество.

##### **Активности:**

- Поддршка на психосоцијални програми со цел остварување социјална грижа за лицата со интелектуална попреченост кои вклучуваат:
  - Обука за усвојување и усовршување на вештини за самостојно живеење (практични, когнитивни и социјални вештини), работно-окупациони програми, образовни програми и социјални активности за лицата со интелектуална попреченост;
  - Оспособување за одредени работни активности кои би можеле да придонесат за нивно осамостојување во понатамошниот живот;
  - Комуникација и социјализација во група и надвор од неа;
  - Оспособување и развивање на вештини за ликовно, музичко и моделарско изразување.

#### **2. Поддршка на активности на Дневен центар за намалување на штети од злоупотреба на дроги – “ХОПС“ – Опции за здрав живот**

##### **Цели:**

- Подобрување на здравствената и социјалната состојба на лицата кои користат дроги;
- Намалување на штетите од злоупотреба на дроги и превенирање на ризичното однесување на лицата кои употребуваат дроги;
- Намалување на стигмата и дискриминацијата кај општата популација кон ЛКД и создавање механизми за нивно социјално вклучување;

##### **Активности:**

- Подобрување на пристапот до услугите за анонимно советување и тестирање за ХИВ/СИДА, хепатитис Ц и други инфекции;
- Медицински, социјални и правни услуги за лицата кои употребуваат дроги;

- Програми за психосоцијална поддршка на лицата кои користат дроги, групи за самопомош и мотивирање за упатување на третман;
- Зголемување на достапноста на стерилен прибор, собирање, транспорт и согорување на медицински отпад.

### **3. Поддршка на активностите на Пунктот и Прифатилиштето за бездомни лица на Црвениот крст на град Скопје**

#### **Цели:**

- Остварување социјална грижа и подобрување на квалитетот на живеење на бездомните лица;
- Остварување и унапредување на човековите права на бездомните лица.

#### **Активности:**

- Овозможување непречено функционирање на Пунктот и Прифатилиштето за бездомни лица на Црвениот крст на град Скопје, лоциран во Момин Поток;
- Поддршка на програмите за привремено прифаќање и згрижување на лицата бездомници со обезбедување дневен престој со оброк, здравствена заштита, услови за одржување хигиена, советодавни услуги, во соработка со Црвениот крст на град Скопје;
- Следење на работата на постоечките центри и соработка со надлежни институции, Министерство за труд и социјална политика, Меѓуопштински центар за социјална работа, Завод за социјални дејности, општините во градот, Црвениот крст на Град Скопје и невладините организации кои се активни на ова поле, за развој на програми и проекти кои ќе водат во насока на проширување на капацитетите за привремено прифаќање и згрижување на лицата бездомници.

### **4. Поддршка на активности на дневни центри и советувашишта за жртви од семејно насилство**

#### **Цел:**

- Зголемување на опсегот на специјализирани услуги од родово базирано и семејно насилство, со посебен осврт на идентификување на различните ризици и потребите на жените, мажите, девојчињата и момчињата, достапни до граѓаните на локално ниво преку децентрализација на социјалните сервиси;

#### **Активности:**

- Поддршка за отварање на дневни центри и советувашишта за справување со насилството;
- Поддршка на услугите на континуирана психосоцијална поддршка и третман во дневните центри и советувашишта;
- Остварување на работни средби со меѓуопштинските центри за социјална работа и граѓанските организации кои работат на оваа проблематика;

## **5. Поддршка на активностите на Сојузот на здруженија на пензионери на Град Скопје**

### **Цели:**

- Збогатување на формите на општествено вклучување на пензионерите имајќи ги во предвид посебните афинитети и интереси на пензионерите и пензионерките.

### **Активности:**

- Вклучување на пензионерите во акции и активности од поширок општествен интерес и значење и искористување на културниот и професионалниот ресурс кој можат да го понудат;
- Поддршка на програми за збогатување на формите на активирање на пензионерите преку културно – забавни, рекреативно - спортски, литературни, едукативно – здравствени и други активности кои подеднакво ги афирмираат пензионерите и пензионерките;
- Поддршка на програмски активности на Сојузот на здруженија на пензионери на Град Скопје;
- Поддршка на програмски активности на Градски одбор на Сојуз на борци од НОАВМ;

## **6. Поддршка на Дневен центар за стари лица и центар за давање помош во домашни услови на Црвениот крст на град Скопје**

### **Цели:**

- Обезбедување грижа и здравствена заштита на стари и изнемоштени лица;
- Поддршка на жените како примарни носители на грижата за старите и изнемоштени лица преку намалување на дел од нивните обврски во оваа сфера.

### **Активности:**

- Унапредување на работата на отворениот Дневен центар за стари лица и соработка со надлежни институции, Министерство за труд и социјална политика, Меѓуопштински центар за социјална работа, Завод за социјални дејности, општините во градот Скопје и организациите кои работат во ова поле.
- Унапредување, зголемување на капацитетите и следење на организацијата на служба за давање помош и нега во домашни услови на изнемоштени стари и други возрасни лица, помош при одржување лична хигиена, набавка на храна и лекови, подготовка на храна и хранење, помагање во домаќинство, давање психосоцијална поддршка и медицинска помош во домашни услови.
- Поддршка за отварање на нови Дневни центри за стари лица.

## **7. Поддршка на програми за лица со попреченост и стари лица**

### **Цели:**

- Остварување социјална грижа и подобрување на квалитетот на живеење на лицата со попреченост и старите лица;

- Остварување и унапредување на човековите права на лицата со попреченост и старите лица.
- Обезбедување и пристап на услуги за здраво и достоинствено стареење;

#### **Активности:**

- Поддршка на услугите за континуирана психосоцијална поддршка и третман во Дневните центри за лица со попреченост и стари лица;
- Работно ангажирање на некоја од ранливите категории на население, вклучувајќи ги и корисниците на социјална помош како персонални асистенти (помагатели), лични асистенти, негуватели на стари лица и др. во соработка со Црвен крст на град Скопје и други организации.
- Реализирање активности со воспоставување на меѓуопштинска соработка за отварање на сензорна соба која ќе биде користена за стимулативни активности со цел подобрување на однесувањето на децата со аутизам.
- Зголемување на капацитетите за институционално сместување на стари лица и/ или за сместување во пензионерски станови;
- Отварање на мал групен дом за стари лица со интелектуална или телесна попреченост, кои немаат соодветни услови за живеење во своето семејство;

#### **Извори на средства:**

Буџет на Град Скопје за 2022 година

#### **Програма В2 - средства во износ од 30.900.000 денари, од кои за:**

- Дневен центар за лица со интелектуална попреченост, над 18 години, ЦПЛИП – “ПОРАКА“ – 3.500.000 денари;
- Дневен центар за намалување на штети од злоупотреба на дроги – “ХОПС“ – Опции за здрав живот – 800.000 денари;
- Прифатилиште за бездомни лица во рамките на постоечкиот пункт за бездомници на Црвениот крст на град Скопје – 700.000 денари;
- Дневен центар и советувашиште за жртви од семејно насилство – 3.000.000 денари;
- Поддршка на активностите на Сојузот на здруженија на пензионери на Град Скопје – 700.000 денари
- Поддршка на програмски активности на Градски одбор на Сојуз на борци од НОАВМ – 300.000 денари
- Поддршка на Дневен центар за стари лица и центар за давање помош во домашни услови на Црвениот крст на град Скопје – 2.500.000 денари.
- Поддршка на дневни центри за давање на услуги на лица со попреченост (услуги и опремување) – 6.000.000 денари;
- Поддршка на домување за возрасни лица со попреченост – 2.000.000 денари;
- Дневен центар за деца на улица – 1.200.000 денари;
- Прва детска амбасада во светот - Меѓаши поддршка на проекти за – „Деца на улица, улични деца“ и „Стратегија за унапредување на правата и добросостојбата на децата – 1.500.000 денари;



- Поддршка на Проект за помагатели на стари лица и лица со попреченост во соработка со Црвен крст на град Скопје – 8.000.000 денари;

## **ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ - 4**

### **✓ Еднакви можности, недискриминација, поттикнување и развој на лични и општествени вредности**

#### **Цели:**

- Промоција на еднакви можности помеѓу жените и мажите и унапредување на човековите права;
- Зголемување на нивото на здравствена и социјална едукација, подигање на јавната свест и подобрување на информираноста на граѓаните за социјално осетливи прашања;
- Поттикнување личен развој и остварување на сопствениот потенцијал;
- Промовирање на социјално одговорно учество, солидарност и кохезија;

#### **Специфични цели:**

- Воспоставување на интра-институционална координација за изработка и имплементација на Стратегии и Програми на Град Скопје и вклучување на родовата перспектива во политиките на градот;
- Воспоставување на координација и соработка помеѓу организациите кои работат во областа на социјална, детска и здравствена заштита;
- Одржување и унапредување на воспоставената соработка преку Меморандумот за соработка со ОН Жени – Телото на Обединатите нации за родова еднаквост и зајакнување на жените.

#### **Активности:**

- Поддршка на активности за промовирање на еднакви можности помеѓу жените и мажите,
- Зајакнување на капацитетите на администрацијата и советот за вклучување на родовата перспектива при развојот, имплементацијата и евалуацијата на програмите на градот;
- Организација на Вечерите на Женски Права по повод меѓународниот ден на жената 8-ми март со цел подигање на свеста кај граѓаните на Скопје за постоечките нееднаквости помеѓу мажите и жените;
- Промовирање на волонтерство, вклучување на граѓаните во доброволна работа во активности од Програмите на Градот Скопје и во програмите на други организации кои нудат социјални услуги;
- Поддршка на програми и поттикнување за формирање на стручни советувашишта за професионална ориентација и планирање на кариера, во кое ќе се одвива индивидуално советување и насочување при изборот на училишта и занимања според желбите,

професионалните интереси и способностите на лицата како и според можностите на пазарот на трудот;

- Поддршка на активности за спречување на семејно насилство со осврт на насилството врз жените, мажите, девојчињата и момчињата;
- Поттикнување на форми на ненасилна комуникација и развивање осетливост за препознавање на форми на семејно насилство, насилство во врска и врсничко насилство;
- Поддршка на кампањи против стигматизација и дискриминација;
- Поддршка на проекти за подигање на јавната свест кај граѓаните, преку едукација, информирање, организирање трибини и работилници, печатење едукативно промотивен материјал за социјално осетливи прашања;
- Овозможување на услови за вработување на лицата со попреченост и други маргинализирани групи.
- Развивање едукативни програми и стекнување со вештини за децата без родители и деца кои се во социјален ризик со цел усовршување и стекнување на нови знаења и вештини;
- Креирање на локална политика за социјално претприемништво и поддршка на иницијативи за отварање на социјални претпријатија;
- Поддршка на програмски активности на социјалното претпријатие Копче со Црвен крст на Град Скопје во насока на работна интеграција на жени во социјален ризик.

#### **Извори на средства:**

Буџет на Град Скопје за 2022 година

Програма В2 - средства во износ од 5.650.000 денари.

### **ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ - 5**

#### **✓ Унапредување на здравствена заштита**

##### **Цели:**

- Промовирање на здрави стилови на живеење и подигнување на јавната свест и здравствената култура со цел намалување на опасностите и здравствените проблеми кај граѓаните;
- Промоција и унапредување на правата на пациентите;
- Унапредување на ментално и емоционално здравје.

##### **Активности:**

- Поддршка на истражувања, програми и проекти кои го унапредуваат здравјето на населението;
- Следење на состојбата поврзана со пандемијата од ковид 19 и вклучување со конкретни активности.
- Иницирање редовна меѓусекторска соработка и размена на информации во намалувањето на опасностите и заканите по човечкото здравје;
- Превенирање на опасноста од нивна појава и преземање мерки за намалување на ризиците и понудени алтернативни решенија во случај на појава на здравствени проблеми;

- Поддршка на кампањи против стигматизација и дискриминација на пациенти;
- Поддршка на кампањи за подигање на јавната свест кај граѓаните за опасностите по здравјето на граѓаните, земајќи ги предвид различните последици и опасностите по здравјето за мажите и жените;
- Информирање на населението за состојбата со заразните болести во градот преку информативни печатени материјали;
- Едукација на вработените во Град Скопје и на поширокото население за прва помош и организирање други трибини и работилници за препознавање, избегнување на опасностите и заканите по човечкото здравје;
- Поддршка на здравствени сервиси и услуги;
- Учество во проекти и работни групи за изработка на стратешки документи и други правилници во насока на унапредување на здравјето на населението;
- Реализација на активностите согласно усвоената Локална Стратегија за заштита од ХИВ на Град Скопје и Акциски план за остварување на Локалната Стратегија за заштита од ХИВ на Град Скопје;
- Поддршка во работењето на информативни телефонски линии за помош на граѓаните од употреба на дрога, алкохол, превенција на ХИВ/СИДА и други важни прашања.
- Обезбедување стручна и техничка помош во работата на Комисијата и Канцеларијата за унапредување на правата на пациентите на Град Скопје,

#### **Извори на средства:**

Буџет на Град Скопје за 2022 година

Програма Т1- средства во износ од 3.000.000 денари.

- Поддршка на други Проекти кои ја унапредуваат здравствената заштита – 2.500.000 денари.
- Поддршка на кацеларијата и Комисијата за унапредување на правата на пациентите – 500.000 денари.

#### **✓ Други активности за остварување на социјална заштита**

Подобрување на условите за живеење на лицата во социјален ризик, во соработка со Министерството за труд и социјална политика и други институции и организации;

#### **1. Поддршка на активности за дејствување на Црвениот крст на град Скопје при елементарни непогоди и здравствена криза**

**Цел:**

- Зајакнување на постоечките ресурси за одговор при елементарни непогоди;
- Обезбедување нови ресурси за одговор при елементарни непогоди;
- Развивање на институционален одговор кој ги зема предвид различните ризици и потребите на жените и мажите при елементарни непогоди.

#### **Активности:**

- Поддршка на програми и активности за кризна интервенција за брзо и ефикасно дејствување во случај на непогоди;
- Мапирање на постоечките ресурси и интервентните тимови за дејствување при елементарни непогоди;
- Унапредување на мрежата на интервентни тимови;
- Координација на распределувањето на хуманитарна помош обезбедена преку Град Скопје.

2. Постапување на Комисијата за распределба на финансиски средства од Буџетот на Град Скопје по пристигнати барања, а согласно изготвен и усвоен Правилник за користење на финансиски средства од Буџетот на Град Скопје за граѓани во ризик со посебен осврт на идентификување на различните ризици и потреби.

#### **Извори на средства:**

Буџет на Град Скопје за 2022 година

Програма В2 – средства во износ од 1.500.000 денари.

#### **IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА**

Активностите во областа на социјална, детска и здравствена заштита, во град Скопје, утврдени со оваа Програма, ќе се финансираат од средствата на Буџетот на Градот Скопје утврдени за 2022 година одредени за таа цел, како и преку други форми и активности за обезбедување финансиска поддршка за нивно реализирање од:

- Буџетот на Република Северна Македонија за 2022 година (преку надлежните министерства)
- Трговски друштва, јавни претпријатија, фондации и други правни и физички лица;
- Заинтересирани партнери за меѓусебна соработка во земјава и во странство;
- Други извори.

**Вкупно потребни средства за реализирање на Програмата за активностите во областа на социјална, детска и здравствена заштита, во град Скопје, во 2022 година, се определени во Буџетот на Град Скопје за 2022 година, во износ од: 124.450.000 денари.**

#### **V. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

Градоначалникот на Град Скопје се грижи и го обезбедува спроведувањето на оваа Програма.

Оваа програма влегува во сила од денот на објавувањето во “Службен гласник на Град Скопје”.

Број \_\_  
\_\_ декември 2021 godina  
Скопје

СОВЕТ НА ГРАД СКОПЈЕ  
ПРЕТСЕДАТЕЛ  
Трајко Славески,с.р

## Образложение:

Активностите предложени во оваа програма се во согласност со Законот за Град Скопје, Законот за локалната самоуправа, Закон за социјална заштита, Закон за здравствена заштита, Закон за ментално здравје, Законот за заштита на правата на пациентите, Закон за волонтерство, Закон за еднакви можности на жените и мажите, Националната стратегија за дроги и Националната стратегија за ХИВ/СИДА. Реализацијата на значаен дел од предложените активности е започната во текот на изминатите години. Во 2022 година активностите продолжуваат во насока на зајакнување на добрите искуства и воспоставување нови активности.

\* \* \*

### Остварување социјална заштита на лица со попреченост

Во насока на остварување на првиот приоритет, Градот Скопје реализира програми и активности кои значително им помагаат на лицата со попреченост во олеснување на нивното движење, а кои се однесуваат на обезбедување превоз и пристапност:

- Градот Скопје веќе десет години го реализира организираниот превоз на лица со потешка телесна инвалидност на кои, заради движење им е потребна инвалидска количка и лица со тешки моторни пречки. Превозот се реализира со осум посебно адаптирани возила со автоматски управувана рампа за инвалидска количка и друга опрема која ја обезбедува безбедноста на корисниците. Возилата се сопственост на Град Скопје, а се дадени на користење на Јавното сообраќајно претпријатие – “ЈСП” – Скопје. Право на користење на организираниот превоз со посебно адаптирани возила имаат исклучиво лицата со потешка телесна инвалидност кои не се опфатени со Програмата за повластено користење на јавниот градски превоз на подрачјето на Градот Скопје, од страна на лица со попреченост.
  - Организираниот превоз на студентите и учениците со попреченост се одвива со адаптирано комбе и минибус, со што е остварен полесен пристап на лицата со попреченост до училиштата и факултетите, нивно вклучување во редовниот образовен процес и обезбедување на самостојност и независност на движењето. На тој начин, студентите и учениците со попреченост се чувствуваат како рамноправни граѓани во општеството, задоволувајќи ги сопствените интелектуални капацитети преку процесот на средното и високото образование. Редовната грижа за возилото, трошоците за негово одржување, сервисирање и гориво, неопходни за континуиран редовен превоз на студенти и ученици со попреченост, се обезбедуваат од Буџетот на Град Скопје.
    - Субвенционирање на електромоторни погони (додатоци) за инвалидски колички на лица со попреченост во соработка со Здружението на лица со

телесен инвалидитет на Скопје Мобилност Скопје. На овој начин Град Скопје ќе овозможи целосно субвенционирање на електромоторни додатоци.

### Остварување социјална заштита на лица засегнати од злоупотреба на дрога

Активностите кои ќе се реализираат во 2022 година се во согласност со Националната стратегија и Акцискиот план за дроги 2021-2025 година. Дневниот Центар за рехабилитација и ресоцијализација на корисниците на дроги и нивните семејства е отворен на 1 септември 2012 година. Центарот ги нуди следните услуги: психосоцијална поддршка од психолог и психијатар, педагошка и психосоцијална поддршка на деца на корисници на дрога од педагог и психолог, образовни и советодавни активности за возрасни од педагог, активности за креативно изразување (креативни работилници). Центарот работи секој ден од понеделник до петок, од 11 до 16 часот.

- Советувалиштето за превенција од употреба на дрога кај младата популација во град Скопје започна да работи во месец септември 2012 година, во склоп на Центарот за сексуално и репродуктивно здравје „Сакам да знам“, сместен во амбулантата на Водно. Советувалиштето за превенција од употреба на дрога работи два пати во неделата, а понатаму доколку се процени дека има потреба од продолжување на работното време, советувалиштето ќе работи и подолго. Целна група се млади на возраст од 10 до 24 години, а директни корисници се родители, поблиското семејство и други луѓе кои ги опкружуваат младите и се важни за нивниот развој, потоа наставниот кадар и стручните служби од средните училишта (психолози и педагози).

### Општествено вклучување и социјални услуги

- Поддршка на програмските активности на двата Дневни центри за поддршка на лица со интелектуална попреченост, едниот во Аеродром, а другиот во Капиштец.

Согласно издадена потврда од Министерство за труд и социјална политика и Министерство за здравство, ЦПЛИП е единствен правен субјект кој обезбедува социјална сервисна служба – Дневен центар за лица со интелектуална попреченост, над 18 годишна возраст во Скопје односно ХОПС – Опции за здрав живот е единствен правен субјект кој обезбедува социјални услуги во Дневни центри за намалување на штети од злоупотреба на дроги.

- Поддршка и унапредување на работата на Дневниот центар за стари лица и центар за давање помош во домашни услови и развивање нови форми на социјална грижа за старите лица кои ќе обезбедат достоинствени услови за живот на старите лица во градот;

- Поддршка на услуги што се насочени кон стари и изнемоштени лица и лица со попреченост и истите вклучуваат: дневна грижа, помош и грижа во домашни услови, помош при извршување на секојдневни обврски, придружба во движењето и совладување физички бариери, здравствена помош и совети, психо-социјална поддршка. Со обезбедувањето на услугите се очекува да се подобри и олесни начинот на живот и функционирање на семејствата чии што родители или лица се опфатени во овие активности, имајќи повеќе слободно време за своите лични и професионални секојдневни обврски и активности, со што би се зголемила и нивната активност и продуктивност во општеството.

### Еднакви можности, недискриминација, поттикнување и развој на лични и општествени вредности

Приоритетот вклучува активности во насока на:

- Работно ангажирање на граѓаните во доброволна работа, искористување на нивните капацитети во реализирање на активности од Програмата на Градот Скопје и во програмите на други организации кои нудат социјални услуги;
- Поддршка на активности за спречување на семејно насилство.

### Унапредување на здравствена заштита

Реализирање активности согласно усвоената Локална Стратегија за заштита од ХИВ на Град Скопје и Акциски план за остварување на Локалната Стратегија за заштита од ХИВ на Град Скопје.

Продолжување и унапредување на започнатите Програми и активности за унапредување на сексуалното и репродуктивно здравје, превенција на ХИВ/СИДА и на инфекции пренесени преку сексуален и крвен пат, несакана бременост, заштита на животна средина, согорување на инфективен материјал и сл., и започнување со реализација на нови Програми и активности за промовирање на здрави стилови на живеење и подигнување на јавната свест и здравствената култура со цел намалување на опасностите и здравствените проблеми кај граѓаните и унапредување на ментално и емоционално здравје;

Согласно Законот за заштита на правата на пациентите (“Службен весник на РСМ“ бр. 82/2008, 12/2009), општините и Градот Скопје се должни да формираат постојана Комисија и да отворат Канцеларија за унапредување на правата на пациентите, во согласност со прописите од областа на локалната самоуправа. Градот Скопје преку формираната Комисија и отворената канцеларија за унапредување на правата на пациентите, а постапувајќи согласно предвидените законски одредби од Законот за заштита на правата на пациентите, ќе ги следи состојбите и ќе предлага мерки за подобрување на заштитата на правата на пациентите до надлежните органи.